

ministers Fremstilling af Grundene for Realiteten af Sagen. For mig har denne Fremstilling af Nytten og Hensigtsmæssigheden af den Fabrikantstats Anlæggelse aldeles ikke været behaarende, tværtimod, jeg finder Grundene derfor meget uholdbare. Nødvendigheden af at anlægge en Fabrik her, for at man kunde faae fabrikeret de enkelte Dele af Geværerne saaledes, at de kunne passe i de forskjellige Geværer, er ikke nogen Grund; thi det er en Selsfølge, at det maatte finde Steb paa enhverformhelt Fabrik, hvorhen man sendte Geværerne. Krigsbestyrelsen maatte jo være af sindig, naar den sluttede en Contract med en Fabrikherre uden at fordrø, at en Techniker skulde følge med, og at hans Dom om Arbejdet skulde være den afgjørende med Hensyn til Contractens Opfyldelse. Naar den høitagtede Krigsminister ansøgte som forbeholdt for Anlægget, at man nu kan udføre denne Operation for ethvert Gevær vedkommende for 5 Rd., da tillader jeg mig paa Forhaand at sige, at denne Beregning er upaalidelig. Jeg er ikke Techniker, jeg har ikke seet Overslaget; jeg kjender ikke Fabrikken, og dog siger jeg alligevel aldeles bestemt: Den Beregning er upaalidelig. Det, som ingen Fabrikant hverken i Indlandet eller i Udlandet kan forrette, uden at han forlanger 10 à 13 Rd. derfor, det skulde den danske Landmilitaeret kunne forrette for 5 Rd.! Jeg siger, det er umuligt. Bygningsudgifter, Arbejdsløn, Skid paa Maskiner osv., osv. og andre Udgifter maae ikke være tagne med i Beregning; saa billigt kan den danske Landmilitaeret ikke arbejde, og hvis den kunde det, da vilde jeg foreslaae, at man anlagde en Fabrik efter en langt større Maalestok; thi da vilde vi aabenbart kunne konkurrere med alle Udlandets Fabrikker og tjene saamange Penge, at vi ikke derudover behøvede at udgive Noget til Landmilitaeret, saameget mere som vi vide, at i Fredstid er der megen Tid og mange Kræfter tilovers til andet Arbejde end Militaertjenesten. Jeg paastaar derfor, at disse Grunde ikke ere holdbare; men jeg siger derfor ikke, at den ærede Minister, ved at meddele os dem, ikke har antaget, at de vare paalidelige, men det gaar i dette Tilfælde — jeg tillader mig at udtale det —, som det

ikke sjældent gif med den ærede Krigsministers Formand; man tager de Undergivnes Beretninger, meddele os dem, og saa skulle de være rigtige, og vor Dom urigtig. Det skulde meget glæde mig ogsaa for den høitagtede Ministers egen Stilling til os, om han noget mindre vilde see med sine Underordnedes Dine. I denne Sag har den høitagtede Minister ogsaa i et Par andre Spørgsmaal seet med sine Underordnedes Dine; han har sagt, at Thinget har opmuntret Krigsministeren til at fremkomme med dette Forslag, at det altsaa har villet føre Krigsministeren paa Glatis. Det er ikke Tilfældet; der er kun et Medlem, der har henkastet en Dyring om den Sag, at det var ønskeligt at faae nye Geværer anskaffede saa hurtigt som muligt, for at møde kommende Tilfælde under de truende Forhold. Det kan ikke have været det nævnte ærede Medlems Mening dermed, at vi i November 1866 skulde see at faae paa Vei hertil — thi endnu ere de ikke ankomne — nogle Maskiner, der skulde begynde at forfærdige Ting, der skulde omdanne vore gamle Geværer. Dette er noget ganske andet, end hvad det ærede Medlem af Thinget (Klein) har tænkt paa. Ligeledes ere Udtalelserne af det daværende Udvalgs Ordfører, det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds (Fenger), der ikke har været tilstede og hørt den Misbrug, der er gjort af hans Udtalelser i den Anledning, fuldstændig forkeert fortolkede, naar man har villet opfattet dem og den kun meget ringe, deelvisse Tilslutning fra Thingets Side til dem, som om der var givet Ministeriet carte blanche med Hensyn til Anvendelsen af dette Beløb. Nei, den ærede Ordførers Bemærkning gif ud fra, at Krigsministeriet ikke havde forberedt Anvendelsen af dette Beløb saaledes, som man under almindelige Forhold vilde fordrø, at det ikke kunde forevise os Modellen og sige: Efter den vilde vi omdanne Geværerne. Tillidsvotummet gjaldt derfor kun dette, at Ministeriet fik Bevillingen, før det var kommet saa vidt med de fornødne Forberedelser, som ellers fordrøes, men ingenlunde en anden Anvendelse. Det er altsaa atter en fuldstændig forkeert Opfattelse. Jeg bebrejder ikke den høitagtede Krigsminister personlig Noget af dette, men jeg siger det kun for at den høit-